

Plan i program rada i razvitka 2019

GRADSKA KNJIŽNICA
MARKA MARULIĆA
SPLIT

Split, siječanj 2019.

Sadržaj

1.	Uvod	3
2.	Radnici	4
3.	Mreža knjižnica	4
4.	Nabava knjižnične građe	5
5.	Programi i projekti u 2019. godini	6
6.	Međuinstitucionalna suradnja	16
7.	Investicijski programi	17
8.	Zaključak	17

1. UVOD

Gradska knjižnica Marka Marulića Split (u daljnjem tekstu: GKMM) javna je ustanova koja obavlja funkcije gradske knjižnice te matične knjižnice za narodne i školske knjižnice na području Splitsko – dalmatinske županije.

Djelatnost Knjižnice obuhvaća: nabavu knjižnične građe, stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe, izradu i objavljivanje biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala te stručnih publikacija, sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka, omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima, osiguranje korištenja i posudbe knjižnične građe, poticanje i pomoć korisnicima Knjižnice pri izboru i korištenju knjižnične građe, informacijskih pomagala i izvora, vođenje dokumentacije o građi i korisnicima, obavljanje poslova matične djelatnosti za školske i narodne knjižnice na području Splitsko dalmatinske županije, organiziranje stručnih skupova, predavanja, tečajeva, seminara, radionica i sličnih skupova s područja knjižnične djelatnosti, organiziranje edukativnih i kulturnih programa i akcija, nakladničku djelatnost, domaću i međunarodnu suradnju s udrugama, pojedincima i ustanovama.

Smanjenje cijene članarine za djecu i mlade obilježilo je 2018. godinu. GKMM je do 2018. bila među rijetkim knjižnicama u Hrvatskoj koja nije odobrala popuste na članarinu za djecu i mlade, a cijena iste bila je među najvišima u Hrvatskoj. Od rujna 2018., GKMM je omogućila popust od 40% na godišnju cijenu članarine za djecu i mlade koja sada iznosi 60,00 kuna. Pri tome smo pazili da ne ugrozimo financijsku stabilnost ustanove, s obzirom na to da više od 90% ukupnih materijalnih i programskih troškova podmirujemo iz vlastitih prihoda.

Uz svoje redovne aktivnosti i obveze te programe prijavljene na Poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi za 2019. koje raspisuje Ministarstvo kulture RH i Grad Split, GKMM će i u 2019. svojim djelovanjem osiguravati pravo na čitanje i slobodan pristup znanju i informacijama svim građanima bez obzira na njihovu dob, spol, društveni status, naciju, vjeru, rasu, te će i dalje nastojati biti društveno i kulturno središte zajednice koje informira, educira i povezuje svoje korisnike vodeći se načelima stručnosti, društvene osjetljivosti, otvorenosti i odgovornosti prema svim skupinama korisnika.

U narednom razdoblju Gradska knjižnica Marka Marulića planira povećati broj edukativnih radionica za mlade i još više osnažiti kulturna zbivanja. Na idućim Festivalima svjetske književnosti, koji su već zauzeli istaknuto mjesto na kulturnoj mapi grada, u planu je predstavljanje najvećih pisaca suvremene Hrvatske i svjetske književnosti.

U skladu s načelima izrade proračuna, programi i aktivnosti planiraju se u skladu s financijskim planom GKMM-a za 2019.

Ostvarenje navedenih ciljeva ovisit će o njihovu prepoznavanju i uvrštavanju u proračun Grada Splita i Ministarstva kulture RH.

2. RADNICI

Tijekom 2018 godine. u Knjižnici je bilo zaposleno 63 radnika, te 1 pripravnica zaposlena kroz program stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa koji provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Plaće i materijalne troškove 59 radnika financirao je Grad Split, jednog radnika financirala je Općina Podstrana, jednog Općina Šolta, jednog Knjižnica iz vlastitih sredstava te jednog Ministarstvo kulture RH.

S obzirom na broj knjižnica u mreži, broj korisnika, veličinu fonda, te broj realiziranih programa za korisnike broj radnika je nedostatan i daleko manji od propisanih standarda, što značajno otežava realizaciju svih planiranih aktivnosti i poslova.

U 2019. planiramo nastaviti s programom stručnog osposobljavanja.

3. MREŽA KNJIŽNICA

Gradska knjižnica Marka Marulića Split najveća je narodna knjižnica u Splitsko-dalmatinskoj županiji, ujedno i županijska matična knjižnica za narodne i školske knjižnice. Djeluje kroz mrežu od deset knjižnica, od kojih ih je osam u Splitu, po jedna u Općini Podstrana i Općini Šolta. Poslovi i zadaci Knjižnice obavljaju se u Središnjoj knjižnici koja je jezgra knjižnične mreže, te u mreži knjižnica Bol-Plokite (Brodarica, Meje i Spinut) i Trstenik (Ravne njive, Žrnovnica, Podstrana i Grohote Šolta).

Jedna od zadaća GKMM-a je i briga o ravnomjernom razvoju mreže knjižničnih usluga. Knjižnica potiče osnivanje najprimjerenijih organizacijskih oblika poput ogranaka, stacionara ili pokretne knjižnične usluge (bibliobusna služba, kućna dostava knjiga).

Središnja knjižnica

U Središnjoj knjižnici smješten je najveći dio građe, obavlja se najveći dio usluga i programa. Svakodnevno se održavaju brojna predavanja, radionice i izložbe.

Iz Središnje knjižnice koordinira se svim uslugama, programima i ograncima. U Središnjoj knjižnici smještene su:

- **službe:** Služba za administrativno-tehničke poslove, Županijska matična služba, Služba centralizirane nabave, obrade i zaštite knjižnične građe
- **odjeli:** Informacijsko-posudbeni odjel sa Središnjim info pultom, Odjelom za odrasle korisnike, Odjelom za koordiniranje projekata, programa i usluga te odnosa s javnošću i Odjelom digitalnih programa i usluga uz Odjel za djecu i mlade, Odjel periodike, Odjel multimedije i Glazbeni odjel.
- **zbirke:** Zavičajna zbirka Spalatina, Zbirka RARA, BDI zbirka, Zbirka periodike, Zbirka elektroničkih publikacija, Zbirka audiovizualne i glazbene građe

Ogranci (Bol-Plokite, Trstenik, Spinut, Meje, Ravne Njive, Brodarica, Žrnovnica)

Svi ogranci posjeduju i posuđuju građu koja odražava interese i potrebe zajednica u kojima djeluju. Članska iskaznica vrijedi u svim knjižnicama u mreži.

Sve aktivnosti i programi planirani u ograncima dio su ukupnih programskih aktivnosti Knjižnice.

Ogranci Podstrana i Grohote

Obavljanje djelatnosti narodne knjižnice Općina Podstrana povjerila je Knjižnici Sporazumom o međusobnim pravima i obvezama zaključenim dana 3. ožujka 1997.

Obavljanje djelatnosti narodne knjižnice Općina Šolta povjerila je Knjižnici Sporazumom o međusobnim pravima i obvezama zaključenim dana 26. siječnja 2018.

4. NABAVA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Knjižnična građa pristiže u Knjižnicu kupnjom, otkupom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, darovima autora, nakladnika ili građana, kao obavezan primjerak i zamjenom.

GKMM ima jasno definiranu nabavnu politiku koja osigurava sustavnost i dosljednost u izgradnji knjižničnog fonda. Temelji se na stručnim procjenama i u skladu je s odobrenim nacionalnim i međunarodnim zakonima, propisima i preporukama te smjernicama za nabavu knjižnične građe.

GKMM ne provodi cenzuru djela niti prema sadržaju, niti s obzirom na autora. Poštuje načelo inkluzivnosti i odgovara na potrebe i zahtjeve korisnika, pridonosi nepristranoj obaviještenosti građana, obrazovanju i bogaćenju kulturnoga života svakog pojedinca u zajednici. GKMM svoje zbirke, koje osim tradicionalne tiskane građe uključuju i audiovizualnu, multimedijску i elektroničku građu, profilira prema informacijskim, obrazovnim i kulturnim potrebama korisnika.

Razvoj knjižničnih zbirki jedna je od najvažnijih trajnih aktivnosti Knjižnice. Kupnja aktualnih i novih naslova važan je čimbenik za zadovoljstvo postojećih i privlačenje novih članova.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	900.000,00 kn
Grad Split	400.000,00 kn
Županija Splitsko - dalmatinska	100.000,00 kn
Vlastita sredstva	150.000,00 kn
Ukupno:	1.550.000,00 kn

Nabava knjižnične građe- Grohote

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	20.000,00 kn
Sredstva Općine	5.000,00 kn
Ukupno:	25.000,00 kn

Nabava knjižnične građe – Podstrana

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	20.000,00 kn
Sredstva Općine	10.000,00 kn
Ukupno:	30.000,00 kn

5. PROGRAMI I PROJEKTI U 2019.

5.1. Festival svjetske književnosti

Festival svjetske književnosti događaj je međunarodnog ugleda u organizaciji nakladničke kuće Fraktura koji je u samo nekoliko godina postojanja ugostio više od dvjesto autora, a među njima priznata imena svjetske književne scene. Inzistirajući na kvaliteti, bogatom programu i aktualnim temama, festival je stekao mnogo poklonika i privukao znatnu medijsku pažnju. Od 2016. Festival ima svoju splitsku inačicu zahvaljujući nakladničkoj kući Fraktura koja Festival organizira uz pomoć splitskih suradnika: Gradske knjižnice Marka Marulića, Filozofskog fakulteta u Splitu, Odsjeka za talijanski jezik i književnost i Nebojše Lujanovića. Književni dio programa odvija se u prostorijama Središnje knjižnice GKMM, a filmski u Kinoteci Zlatna vrata.

Raznolikim programom Festival nastoji obuhvatiti što više tema i privući što širu publiku: od glazbeno-filmskog programa, preko druženja pisaca sa srednjoškolcima, do predstavljanja i tribina. Ulaz na književna događanja je besplatan.

2016. gostovali su: Ugo Volli, Paolo Cognetti i Paolo Zardi, Goran Vojnović, Ivica Đikić, Predrag Lucić i Boris Dežulović, Adriana Altaras, Renato Baretić.

2017. gostovali su: Rita Monaldi i Francesco Sorti, Maria Fasce, Jordi Punti, Tanja Mravak, Mirko Božić, Richard Schuberth, Senko Karuza, Ivica Prtenjača, Marina Vujčić.

2018. gostovali su: Lordan Zafranović, Andrija Škare, Polona Glavan, Francesca Cricelli i Thiago Ponce de Moraes, Antonio Ortuño, Josip Mlakić, Slavenka Drakulić.

Filmski dio Festivala odvijao se u Kinoteci Zlatna vrata a Festival je samo u Splitu posjetilo preko 1000 naših sugrađana.

Vjerujemo da Splitu na početku svake nove kulturne sezone treba događaj na kojem će gostovati eminentna imena svjetske i domaće književnosti. Organizacija Festivala svjetske književnosti 2019. već je počela. Provedba i kvaliteta programa ovisit će i o odobrenim sredstvima.

Tražena sredstva:	
Grad Split	30.000,00 kn
Partneri, sponzori, vlastita sredstva	35.100,00 kn
Ukupno:	65.100,00 kn

5.2. Dani hrvatskog jezika

GKMM će obilježiti Dane hrvatskoga jezika od 11. do 17. ožujka predavanjima, tribinama i predstavljanjem knjiga. Ovom manifestacijom želimo istaknuti važnost očuvanja materinskoga jezika, svih njegovih narječja i dijalekata te upoznati javnost s bogatom hrvatskom jezičnom baštinom i sjajnom jezičnom poviješću.

Izvori sredstava:	
Donacije	10.000,00 kn

5.3. Demontaža

'Demontaža' je ciklus književnih tribina koje se u mjesečnim intervalima već tri godine održavaju u prostorijama Središnje knjižnice GKMM. Tribina je usmjerena prema aktualnim, društvenim i književnim temama.

Program se izvodi u suradnji s jednim ili nekoliko gostiju ovisno o temi jer se radi o dinamičnoj formi koja je podložna promjena s obzirom na raspoloživost gostiju, događaje u društvu i ideje pojedinih aktera. Voditelj tribine Nebojša Lujanović, pisac i znanstvenik, dogovara okvirni program u mjesečnom ritmu s djelatnicima knjižnice. Pritom se oslanja na reakcije i prijedloge korisnika knjižnice. U dinamičnoj formi, svaka tema, pored stalnog dijela organizacije (voditelj tribine, djelatnici knjižnice, korisnici knjižnice) postavlja drugačije uvjete i usmjerava suradnju prema novim partnerima.

S vremenom jasno su se profilirali broj i struktura posjetitelja, a udio mladih u stalnom je porastu. Na tribinama je u prosjeku 70-tak posjetitelja a postale su i jedan od nezaobilaznih događaja splitskog kulturnog prostora.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	15.000,00 kn
Grad Split	15.900,00 kn
Ukupno:	30.900,00 kn

5.4. Interdisciplinarni stručni skup „Design thinking i organizacijska kultura za inovacije“

S obzirom na brzi razvoj informacijskog okruženja, knjižničari trebaju izaći iz svojih okvira, a to zahtijeva nove perspektive, alate i pristupe. Knjižničari moraju dobro poznavati lokalne prilike i potrebe svojih stvarnih i potencijalnih korisnika, pratiti razvitak novih tehnologija na koje se mogu osloniti, ali trebaju biti i dovoljno kreativni da osmisle nove usluge.

Jedna od mogućnosti koje se otvaraju knjižnicama za rješavanje problema i poticanja inovacija jest i *design thinking* (dizajn razmišljanje). Mogućnosti tog koncepta su u hrvatskom knjižničarstvu još relativno nepoznate. Dizajn razmišljanje se smatra nužnom vještinom suvremenih menadžera za poticanje inovacija i kreativnosti u organizacijama, kao i za rješavanje problema. A knjižnicama može poslužiti i kao

strateški alat za rješavanje otvorenih problema koji uvažava kreativnost te koristi vizualne forme za bolje razumijevanje. Dizajn razmišljanje je metoda za razvoj inovativnih ideja s ciljem pružanja odgovora na kompleksne probleme.

Kako bi se ponudio pristup koji se javlja kao jedan od oblika osposobljavanja i usavršavanja, potrebno ga je jasnije razumjeti i objasniti, kako teorijski tako i praktično.

Na Skupu će sudjelovati pozvani i prijavljeni predavači iz hrvatskih knjižnica, drugih kulturnih ustanova, kao i stručnjaci iz područja marketinga koji će pružiti pregled ključnih dizajn principa, dizajn procesa i alata koji se mogu koristiti u knjižničarstvu, kao i predavači iz inozemstva koji će prenijeti svoja iskustva.

Stručni skup namijenjen je knjižničarima svih vrsta knjižnica i stručnjacima iz ostalih kulturnih ustanova u svrhu stručnog usavršavanja i cjeloživotnog obrazovanja.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	15.060,00 kn
Grad Split	5.000,00 kn
Vlastita sredstva	1.800,00 kn
Ukupno:	21.860,00 kn

5.5. Informatika za umirovljenike

Gradska knjižnica Marka Marulića već nekoliko godina održava besplatne tečajeve informatike za osobe treće životne dobi. Kroz nastavu od 24 sata umirovljenici se, u grupama do 10 polaznika, upoznaju s osnovama rada na računalu, osposobljavaju se za samostalno pretraživanje interneta, korištenje društvenih mreža, te korištenje programa Microsoft Office Word.

Samo prošle godine tečaj informatike za umirovljenike pohađalo je 50 polaznika. S obzirom da GKMM ima izdvojenu i opremljenu računalnu radionicu s 12 računala, a kako je broj osoba zainteresiranih za ovaj tečaj velik (već sada imamo listu čekanja od preko 80 umirovljenika i njihov broj stalno raste), GKMM vlastitim ljudskim resursima i volonterima nije u mogućnosti organizirati broj tečajeva koji bi zadovoljili interes umirovljenika, iako imamo osiguran prostor i opremu.

Želja nam je, uz pomoć vanjskih suradnika, osigurati dovoljan broj tečajeva na zadovoljstvo naših umirovljenika čiji interes dokazuje da su naši sugrađani treće životne dobi zainteresirani za dodatno učenje.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	10.000,00 kn
Grad Split	13.040,00 kn
Ukupno:	23.040,00 kn

5.6. Pisci u klupama

Djeca i mladi danas sve manje čitaju. Istraživanje koje su prije tri godine proveli nastavnici Odsjeka za sociologiju dr. sc. **Krešimir Krolo**, dr. sc. **Sven Marčelić** i dr. sc. **Željka Tonković** o kulturnim potrebama mladih u gradovima na jadranskoj obali, a ispitano je 2650 učenika 3. i 4. razreda srednjih škola u većim gradovima od Pule do Dubrovnika, pokazalo je da više od trećine (35 %) tih mladih nije u 2015. godini ni jednom bilo u gradskoj knjižnici (u Splitu čak njih 46 %).

Gradska knjižnica Marka Marulića u okviru splitskog dijela Festivala svjetske književnosti koji se već treću godinu održava u našim prostorima, s ciljem poticanja mladih na čitanje organizira susret srednjoškolaca s autorom. Ova događanja poslužila su nam kao „pilot projekt“ s kojim smo testirali splitske srednjoškolce i njihov interes za susrete s autorima. Srednjoškolci su sami moderirali susrete, aktivno sudjelovali u programu i postavljali pitanja, a upravo ovim susretima smo potakli mlade na posjet drugim programima Festivala pa su đaci III. matematičke gimnazije MIOC u Splitu u svom školskom listu Trema samoinicijativno uvrstili tri članka koja se vežu uz Festival i njegove goste.

Interes djece i mladih postoji, a uz poticaj profesora i podršku GKMM oni od pasivnih promatrača postaju aktivni sudionici programa. S obzirom na kapacitet velike dvorane Središnje knjižnice GKMM, koji je cca 120 mjesta, na susretima bi istovremeno sudjelovalo od tri do četiri razreda vršnjaka, različitih škola.

Susreti s piscima uživo itekakav su poticaj za čitanje. Do sada se pokazalo da naši srednjoškolci pokazuju interes za književnošću i da imamo potencijalnu novu publiku kojoj samo treba pristupiti na pravi način, dati joj prave knjige u ruke i stvoriti temelje za nove generacije čitatelja.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	16.400,00 kn
Grad Split	15.000,00 kn
Ukupno:	31.400,00 kn

5.7. Moj grad je moj strip

Unatoč bogatom povijesnom, kulturološkom i umjetničkom konceptu, brojnim kvalitetnim i nagrađivanim naslovima, raznim temama koje se problematiziraju putem stripa i grafičkog romana, važnosti u obrazovanju kao pomoćnog materijala za učenje čitanja, stripovi i grafički romani još uvijek nisu dovoljno cijenjeni od strane šireg čitateljstva. Kombinirajući vizualnu umjetnost i književne tehnike, stripovi promoviraju vizualnu i verbalnu pismenost te ljubav prema čitanju što ih čini idealnima za razvijanje pismenosti i čitalačkih navika mladih. GKMM je napravila pilot projekt, organizirala je nekoliko radionica koje su vodili Ivan Svaguša, Danica Kliškić i Nikolina Kusić. Povezali smo se sa splitskim srednjim školama (Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju te II. jezična gimnazija Split) čiji su se učenici rado odazvali i sudjelovali u samoj radionici koja se sastoji od teoretskog i praktičnog dijela.

Tijekom dvosatne radionice polaznici su se kroz druženje i razgovor upoznali sa stripom kao medijem, žanrovima i kratkom povijesti, naslovima u Stripoteci GKMM te se okušali u umijeću crtanja stripa. S obzirom da je radionica postigla svoje ciljeve: uvođenje mladih u svijet stripova i grafičkih romana, poticanje na kreativno razmišljanje o promjenama i viziji grada u kojem bi oni voljeli živjeti, interes mladih za knjižnicu te kvalitetno provođenje slobodnog vremena namjera nam je redovito održavanje radionica

stripa na kojima bi sudjelovali splitski srednjoškolci. Radionice bi se održavale dva puta mjesečno a na njima bi sudjelovali srednjoškolci splitskih srednjih škola. Voditelji radionica bili bi Ivan Svaguša, Ivan Marušić, Danica Kliškić itd.

Želja nam je autorski strip postaviti u istu ravan s književnošću, te autore tih dviju pripovjednih umjetnosti staviti 'za isti stol'. Umjetnost stripa, ono što se u inozemstvu zove grafički roman, posljednjih godina svugdje u svijetu doživljava procvat. Kako i mi imamo jaku stripašku scenu, kao i nekoliko odličnih izdavača kao što su Libellus, Fibra itd. rodila se ideja da se o stripu razgovara kao o ravnopravnoj književnoj formi. Kao i u književnosti, tako se i u stripovskoj umjetnosti mogu razdvojiti razni podpravci, a na radionicama će se predstaviti autorski ozbiljan strip, u svakom segmentu posve ravnopravan književnom djelu. U razgovorima o stripu sudjelovali bi domaći autori, a bilo bi govora i o 80 godina domaće stripaške scene.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	15.000,00 kn
Grad Split	15.000,00 kn
Vlastita sredstva	4.850,00 kn
Ukupno:	34.850,00 kn

5.8. Tjedan Harryja Pottera u GKMM

Već šestu godinu, u prostorima GKMM planiramo održavanje Tjedna Harryja Pottera. Planirano trajanje manifestacije je 5 dana, a program bi se održavao u prostorima Središnje knjižnice GKMM. Program je namijenjen prvenstveno djeci i mladima, ljubiteljima ovog malog čarobnjaka, kojih je iz godine u godinu sve više. Samo prošle godine programe je pohađalo više od 300 djece i mladih.

Planirani program Tjedna Harryja Pottera 2019. godinu:

Ponedjeljak: Svečano otvorenje Tjedna Harryja Pottera uz slatku zakusku. Čarobnjačka večer društvenih igara. Projekcija edukativnog filma.

Utorak: Upoznajmo stare rune: mali tečaj kaligrafije / studenti Umjetničke akademije Split (UMAS). Harry Potter kroz strip / akademski slikar i strip autor Ivan Svaguša te diplomirana pedagoginja i strip autorica Danice Kliškić.

Srijeda: Radionica kreativnog pisanja / iTHEom, udruga studenata Filozofskog fakulteta u Splitu. Magija u knjizi: radionica izrade straničnika / studenti Umjetničke akademije Split (UMAS).

Četvrtak: Nagradni kviz (za djecu i mlade do 18 godina). Pub kviz (za starije od 18 godina) / u suradnji sa stand-up komičarima.

Petak: Metloboj. Svečano zatvaranje Tjedna Harryja Pottera, čarobnjačka večera uz društvene igre.

Program Tjedna pratiti će nagradni natječaji: **Magija iz pera** (najbolja tematska priča), **Čarolija trenutka** (najbolja tematska fotografija) te **Kratko, ali slatko** (najbolji tematski haiku).

Tijekom trajanja Tjedna, u prostorima Gradske knjižnice Marka Marulića bit će postavljena izložba reprezentativne zbirke svjetskih izdanja knjiga iz serijala Harry Potter profesora i kolekcionara Damira Tonkovića.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	10.000,00 kn
Grad Split	10.190,00 kn
Ukupno:	20.190,00 kn

5.9. Izdavaštvo

- **Zavičajnost u knjigama za djecu i mlade: zbornik reprezentativnih radova i sažetaka s devet okruglih stolova u GKMM Split na engleskom jeziku**
- **Ivan Kovačić: U pošti i oko nje**

Dosadašnja izdanja:

Biblioteka Spalatina

- 2010. Duško Kečkemet: Život Marka Marulića
- 2010. Ivan Kovačić: Smij kroz suze
- 2012. Magda Matošić: Male zvijezde Velikog medvjeda
- 2014. Nenad Lovrić: Splitski razgovori
- 2016. Ivan Kovačić: Grozote rata: dnevnik s goričke fronte
- 2017. Ivan Kovačić: Bijeg i zarobljeništvo

Biblioteka Marulica:

Slikovnica mog djetinjstva

Biblioteka stručnih izdanja:

- Zbornik radova Knjiga i slobodno vrijeme
- Zavičajnost u knjigama za djecu i mlade
- Knjiga i književnost na novim medijima
- Narodne knjižnice i promicanje ljudske tolerancije
- Utjecaj hrvatske usmene tradicije u suvremenu književnost za djecu i mlade
- Inovativne prakse u financiranju i promociji knjižnica
- Dječja knjižnica i nematerijalna kulturna baština
- Djetinjstvo i zavičajnost: jesu li u krizi?

Jedan od najvažnijih ciljeva nakladništva u sklopu gradskih knjižnica, kao važnih baštinskih ustanova je stvaranje i promicanje zavičajnog kulturnog identiteta u zemlji i inozemstvu, bilo da se predstavljaju i promiču baštinske teme, potiču suvremene zavičajne teme ili ostvaruje sinergija baštinskog i suvremenog. Sve se to odražava i na polju rada dječjih knjižnica.

Odjel za djecu i mlade Gradske knjižnice Marka Marulića Split je pokrenuo organizaciju okruglih stolova o zavičajnosti u knjigama za djecu i mlade 2010. godine, na svoju 55. obljetnicu, u mjesecu svibnju. Od tada je organizirano devet okruglih stolova na sljedeće teme:

Prvi, 2010.: Split u dječjoj književnosti

Drugi, 2011.: Splitski ilustratori

Treći, 2012.: Baština Splitsko-dalmatinske županije u knjigama za djecu i mlade

Četvrti, 2013.: Utjecaj hrvatske usmene tradicije u suvremenoj književnosti za djecu i mlade

Peti, 2014.: Prirodna baština Hrvatske u literaturi za djecu i mlade

Šesti, 2015.: Dječja knjižnica i nematerijalna kulturna baština

Sedmi, 2016.: Djetinjstvo i zavičajnost: jesu li u krizi?

Osmi, 2017.: Hrvatski znanstvenici i izumitelji u publikacijama za djecu i mlade – bauk ili izazov?

Deveti, 2018.: Zavičajnost bez granica: u potrazi za prijevodom

Bogatstvo je zavičajnih tema kao i velik broj sudionika, od znanstvenika, stručnjaka do djece i mladih, koji su sudjelovali u ovim okruglim stolovima. Rezultat toga su tiskani i digitalni zbornici radova s tematskim popisima naše literature, ali ne i prevedeni na strane jezike. Pokazalo se da postoji razlog i interes da se o temama koje su problematizirane na ovim okruglim stolovima može čitati i izvan granica Hrvatske.

Zbornike koje smo digitalizirali mogu se pronaći na:

<http://gkmm.arhivx.net/object/list?mrf%5B10100%5D%5B17072%5D=a&mr%5B17167%5D=a>

Nastavlja se i rad na djelima Ivana Kovačića. Njegov rukopis **U pošti i oko** nje bilježi pojedinosti iz društvenog i političkog života Splita dvadesetih, tridesetih te ratnih i poratnih godina 20. stoljeća. To je završni dio autorove biografije, započete životnom pričom iz njegovog djetinjstva Smij kroz suze, a nastavljene zapisima iz Prvog svjetskog rata i zarobljeničtva u Italiji. Za razliku od ratnih zapisa u kojima je Kovačić koristio standardni jezik, djelo *U pošti i oko nje* napisano je splitskom čakavštinom, u vrijeme dok je autor radio najprije kao poštar, a potom kao ekonom poštanskog restorana u Splitu. Kroničarevo kritičko pero oslikava i događaje u splitskoj pošti tih godina pa se može smatrati i svojevrsnom poviješću pošte tog perioda. Tekst obiluje tipičnim humorom kojim se predstavio već u svojoj najpoznatijoj knjizi Smij kroz suze, a prema njegovom iskazu, poslužio je i kao kvas književniku Miljenku Smoji za njegovo književno stvaralaštvo. U ovom je djelu jezik Ivana Kovačića neobično živopisan i zanimljiv. Nastao na razmeđu različitih kultura i državnih tvorevina, sadrži veliko bogatstvo, ne samo starih hrvatskih izraza, nego i brojnih romanizama, germanizama i turcizama koji su se u to vrijeme mogli čuti u Splitu. U priređivanju teksta nastojalo se slijediti autentični autorov izričaj, pa odatle i neke ortografske nedosljednosti: (pri-prid; čača-ćaća; imam-iman; nam-nan; sobom-sobon...) Ovi rukopisi do sada nisu objavljeni, osim u manjim fragmentima.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	25.000,00 kn
iz Državnog proračuna (osim MK)	25.000,00 kn
Vlastita sredstva	5.000,00 kn
Sredstva iz ostalih izvora	5.000,00 kn
Ukupno:	60.000,00 kn

5.10. Digitalizacija

U 2019. godini nastavljamo s digitalizacijom istaknutih izdanja iz Zavičajne zbirke *Spalatine*.

GKMM je s digitalizacijom vrijedne građe zavičajne zbirke *Spalatine* započela 2009. s ciljem zaštite izvornika te povećanja dostupnosti i popularizacije vrijednih djela. Digitalizacijom *Spalatine* i omogućavanjem udaljenog pristupa digitalnim preslikama papirne građe iz temelja se mijenja način korištenja zapsanog znanja u okvirima zavičajne baštine Splita i okolice.

Rad GKMM-a na digitalizaciji baštinske građe predstavljen je kroz posljednjih 9 godina na više stručnih skupova, predavanja i stručnih publikacija, kao i putem medija, te je zahvaljujući tome prepoznat od strane stručne i šire javnosti.

Zahvaljujući mogućnosti samostalnog digitaliziranja, započeli smo dugoročni projekt okupljanja građe iz privatnih zbirki građana pod nazivom „Splitski spomenar“, kao svojevrsnu digitalnu kolektivnu zbirku uspomena naših sugrađana. S obzirom na starost i loše fizičko stanje, spomenuta građa zahtijeva posebno specijaliziranu uslugu digitalizacije.

GKMM je tehnički i stručno osposobljena za samostalno izvođenje postupka digitalizacije, ali je u ovom slučaju zbog izuzetne osjetljivosti građe neophodno angažirati vanjskog suradnika.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	27.997,50 kn
Vlastita sredstva	26.137,50 kn
Ukupno:	54.135,00 kn

5.11. Mala slobodna knjižnica

Uzmi knjigu – vrati knjigu“, moto je tzv. *Male slobodne knjižnice*, danas neprofitne organizacije koja je nastala u Americi zahvaljujući ideji Todda Bola. On je 2009. godine ispred kuće u Wisconsinu postavio drveni ormarić s knjigama. Knjige su mogli posuđivati svi koji su to željeli. Ideja se proširila i prerasla u svjetski pokret.

Slobodne knjižnice su ustvari kućice, vitrine ili ormarići s pretincima za knjige koje su besplatno dostupne svima koji žele čitati. Mjesta su to razmjene knjiga, gdje svatko može uzeti knjigu i donijeti neku drugu knjigu, a cilj im je povezati ljude čitanjem i druženjem na otvorenom prostoru.

U svijetu ovo nije nikakva novost, brojni gradovi, ustanove, institucije osnivaju ovakve objekte, pa zar nije logično da im se priključimo? Ovaj je projekt zaživio u 90-ak zemalja svijeta i u nekoliko hrvatskih gradova i općina¹, pa zašto ne bi i u Splitu.

¹<https://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/859>

<http://www.kalelargainfo.hr/little-free-library-ili-mala-slobodna-knjiznica-po-prvi-put-i-u-zadru/>

<https://alpedunavjadran.hrt.hr/emisija/11-04-2015/prva-mala-knjiznica/>

<https://okhsg.hr/mala-plazna-knjiznica/>

<https://srednja.hr/novosti/hrvatska/ulicne-knjiznice-pojavljaju-se-diljem-svijeta-pa-i-kod-nas/>

<https://net.hr/danas/hrvatska/gradjani-napravili-slobodnu-knjiznicu-i-zajednicki-vrt/>

<https://www.knjiznicaporec.hr/o-nama/male-knjiznice-na-otvorenom/>

Bez zakasnine, bez članarine, građani će moći uzeti knjigu, zamijeniti knjigu, donijeti knjigu. Dakle, pravila za korištenje knjižnice su jednostavna: posudi knjigu, vrati knjigu, po želji doniraj knjigu.

Mala slobodna knjižnica bi bila dostupna na korištenje u svako doba dana i noći i svi bi bili dobrodošli koristiti je. Također bila bi postavljena na vrlo protočnu lokaciju/lokacije u cilju poticanja interesa što većeg broja prolaznika. Navedeno bi ju činilo kulturnim i društvenim mjestom okupljanja, tzv. „hot spotom“, mjestom slobodne razmjene knjiga i mišljenja, a može poslužiti i kao izvor kvalitetne zabave i razonode, primjerice čitanje knjige kao način zabave na plaži, dječjem igralištu, autobusnom stajalištu, domu za umirovljenike, ambulantom (već smo ostvarili suradnju s HČD Split organiziravši akciju prikupljanja knjiga za dječje ambulante).

Također, ovaj projekt je važan za širenje, ne samo kulturne, već i turističke ponude grada. Gradska knjižnica Marka Marulića Split je najprikladnija organizacija za provođenje ovog projekta jer smo upoznati sa željama i interesima građana te posjedujemo stručna znanja kojima možemo zadovoljiti njihove potrebe. Također možemo osigurati građu kojom će se popunjavati ormarići *Male slobodne knjižnice* te stručno osoblje koje će održavati ormarić. GKMM bi kontrolirala i nadzirala malu knjižnicu te po potrebi nadopunjavala naslove.

Temeljna svrha ovog projekta je poticanje čitanja i podizanje svijesti o važnosti čitanja. Projekt slobodnih knjižnica okrenut je i razvijanju duha zajedništva u mjestu, tim više što su male slobodne knjižnice vlasništvo svih nas, pa je na nama i da ih čuvamo ali i sadržajno osvježavamo.

Ovim projektom bi postigli dugoročnu korist za građane kroz pristup knjigama (na različitim lokacijama) te dugoročnu korist za grad u obogaćivanju turističke i kulturne ponude.

Kvalitetno provođenje ovog, nadamo se, dugoročnog projekta ovisit će i o prepoznavanju društvene važnosti djelovanja i svrhe knjižnice od strane Grada Splita, što bi nam omogućilo uspješno provođenje ovog projekta na zadovoljstvo naših sugrađana i posjetitelja.

Način ostvarenja ciljeva:

GRAD SPLIT: omogućiti dozvolu za postavljanje drvenog ormarića dimenzija/vitrine *Male slobodne knjižnice* na javne površine (Plaža Bačvice, Plaža Žnjan, dječja igrališta, autobusna stajališta...), te osigurati sredstva za nabavu, odnosno izradu ormarića/vitrina

GKMM: opskrbiti ormariće *Male besplatne knjižnice knjižnom* građom, stručno osoblje održava, kontrolira i nadzire ormarić, te nadopunjava građom

Ormarić bi bio sadržavao literaturu na hrvatskom, ali i stranim jezicima, literaturu za odrasle, ali i dječje naslove te bi time bila obuhvaćena kompletna ciljana skupina.

Kako bi uključili i zainteresirali što više građana, osobito mladih, u planu je suradnja sa Školom za dizajn, grafiku i održivu gradnju, te Obrtno-tehničkom školom koji bi izradili ormariće. Za to su nam potrebna određena financijska sredstva za nabavu materijala.

Potencijalni partneri: Turistička zajednica Grada Splita, Grad Split, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju, Obrtno-tehnička škola, građani.

Tražena sredstva:	
Grad Split	10.000,00 kn

5.12. Računalna oprema

Kako bismo mogli pratiti zahtjeve korisnika, oprema pomoću koje pružamo usluge mora biti u korak s vremenom. Održavanje i nabavom računalne opreme i infrastrukture možemo pratiti povećan interes korisnika i cjelokupne javnosti prema redovnim uslugama, kulturnim programima i javnim manifestacijama koje se održavaju u dvoranama GKMM Split.

Postojeću računalnu i medijsku infrastrukturu planiramo nadograditi s ciljem omogućavanja prenošenja događanja iz Knjižnice uživo putem interneta. Nadalje, potrebno je obnoviti dio računala za korisnike, i to zbog dotrajalosti, tj. zamijeniti stara stolna računala novima, zajedno s pripadajućim monitorima. Također, planirana je kupnja prijenosnih i tablet računala, sukladno povećanom interesu korisnika.

Program se izvodi u suradnji s tvrtkom Noviencis d.o.o.

Nabavom potrebne računalne opreme omogućilo bi se nesmetano poslovanje knjižnice i to prvenstveno na zadovoljstvo korisnika.

Korisnici obuhvaćeni programom uključuju ne samo cijelu knjižničnu mrežu GKMM, koja se sastoji od Središnjice i 9 ogranaka sa preko 22.000 korisnika i 420.000 posjeta u godini, već i cjelokupnu zainteresiranu javnost Splita, Dalmacije i šire. Sami korisnici GKMM kao narodne knjižnice čine najširi mogući demografski spektar od svih vrsta knjižnica, a s obzirom na još širu ciljnu javnost, možemo govoriti o zaista najširem mogućem spektru zainteresiranih skupina.

Očekuje se posredan rezultat - poboljšanje uvjeta za korisnike knjižnice, ali i neki neposredni rezultati kao što su poboljšanje uvjeta i instrumenata rada djelatnika.

Tražena sredstva:	
Ministarstvo kulture RH	35.000,00 kn
Grad Split	10.000,00 kn
Vlastita sredstva	2.997,50 kn
Ukupno:	47.997,50 kn

5.13. Web stranica GKMM

Postojeće mrežne stranice, s obzirom na broj programa i usluga, više ne zadovoljavaju knjižnične i korisničke potrebe. Cilj je omogućiti jednostavno upravljanje i stvoriti podlogu za buduće nadogradnje i osuvremenjavanja, postići poboljšanu, prepoznatljivu, komunikativnu i suvremenu web stranicu kao temelj informiranja i komunikacije Knjižnice prema korisnicima, partnerima i javnosti te na taj način učiniti dostupnijim knjižnične sadržaje (kulturne, informacijske i obrazovne).

Podjednaku važnost nose funkcionalnost i dizajn kao i vizualni izgled stranice. Projekt je zamišljen kao zajednički rad svih odjela Knjižnice.

Izvori sredstava:	
Vlastita sredstva	10.000,00 kn

5.14. Programi i aktivnosti za djecu i mlade

Sadržaji i programi koje Knjižnica nudi obogaćuju spoznaje, omogućavaju druženja s drugom djecom te stvaraju naviku korištenja knjižničnih sadržaja za djecu i mlade. Odjel za djecu i mlade u mjesto su gdje djeca i roditelji, učenici osnovnih i srednjih škola, provode svoje slobodno vrijeme, sudjeluju u kreativnim radionicama, koriste igraonicu, priručnu građu za pisanje referata i domaćih zadaća. U knjižničnom fondu zastupljena je građa za predškolski uzrast, za niže i više razrede osnovne škole te zbirka za mlade, ali i za roditelje. Posebna pažnja posvećuje se i izboru igračaka za dječju igraonicu i njima primjerenih slikovnica, kako bi se djecu već od rane dobi odgajalo za korištenje knjižnice.

Knjižnica će, pored ostalih, i u 2019. godini nastaviti priređivati programe za poticanje čitanja.

- sudjelovanje u nacionalnoj kampanji ČITAJ MI - kampanja za promicanje čitanja naglas djeci od rođenja koja se provodi s ciljem osvješćivanja važnosti čitanja djeci od rođenja kako bi to postalo ugodnim dijelom svakodnevnog druženja roditelja i djece.
- suradnja sa školama, vrtićima, udrugama i ostalim zainteresiranim ustanovama i pojedincima,, kulturno umjetničkim društvima
- organizirani obilasci knjižnice, pričanje priča i održavanje radionica različitim grupama djece
- programi *Juhuhu, Praznici su!!!, Ljeto u knjižnici* organiziranjem druženja djece uz igre, kreativne radionice, pričaonice i sl. tijekom zimskih i ljetnih školskih praznika,

Za sve navedene programe potrebno je osigurati knjige, pribor i materijale za kreativni rad.

Izvori sredstava:	
Vlastita sredstva	8.000,00 kn

6. MEĐUINSTITUCIONALNA SURADNJA

GKMM svakodnevno u ostvarenju svojih programa surađuje s pojedincima, udrugama, vrtićima, školama, kulturnim ustanovama i manifestacijama (u GKMM se održava dio programa Malog Marulića, Pričigina, Split film festivala, Tjedna znanosti, Dana talijanske kulture, Mjeseca frankofonije, Tjedna znanosti, Tjedna mozga, Tjedna psihologije...).

Suradnjom s Centrom za socijalnu skrb, Domom za odgoj djece i mladeži Split te Domom Maestral, Udrugom Lastavice itd. omogućen je besplatan upis njihovim štíćenicima.

Planiramo i tijekom 2019. nastaviti i proširiti aktivnosti usmjerene prema ovim korisničkim skupinama.

7. INVESTICIJSKI PROGRAMI

Prostori knjižnica zahtijevaju stalna ulaganja u održavanje, obnovu, adaptaciju i sanaciju prostora. Kako se radi o deset lokacija u mreži, potrebna su znatna financijska sredstva koje Knjižnica, za sada, podmiruje iz vlastitih prihoda.

Veća ulaganja, koja GKMM ne može realizirati bez pomoći osnivača su:

- popravak kliznih stijenki na zgradi Središnje knjižnice koje ozbiljno ugrožavaju sigurnost prolaznika, naročito djece s obzirom na blizinu OŠ Pojišan,
- popravak krova Središnje knjižnice koji prokišnjava i ugrožava inventar i knjižničnu građu na Odraslom odjelu,
- održavanje klimatizacijskog sustava

Tražena sredstva:	
Grad Split	332.000,00 kn

8. ZAKLJUČAK

Knjižnica će i u 2019. godini svoje aktivnosti usmjeriti na osiguravanje ravnopravnog pristupa znanju, informacijama i kulturnim sadržajima najširem krugu građana.

Statistički pokazatelji potvrđuju da je Knjižnica zadržala status aktivnog subjekta kulturnog i obrazovnog života grada i šire okolice čemu svjedoči velika posjećenost programima te brojnost korištenja osnovnih knjižničnih usluga. I ove godine Knjižnica će sudjelovati u obilježavanju Mjeseca hrvatske knjige, Noći knjige, Dana hrvatskih knjižnica, Međunarodnog dana dječje knjige, akcije *Juhuhu, praznici su!!!* kao i brojnih drugih prigodnih datuma i obljetnica te time pridonijeti razvoju čitalačke kulture, informacijske pismenosti, razvoju osobnih znanja i vještina, kvalitetnijem ispunjavanju slobodnoga vremena. Nastavljamo suradnju s brojnim ustanovama, udrugama i pojedincima.

Sredstva iz Proračuna, od članarine i ostalih prihoda trošit će se racionalno i svrsishodno za poboljšanje usluga, knjižničnog fonda i unaprjeđivanje struke.

U skladu s razvojem struke, i u 2019. ćemo nastojati zadovoljiti potrebe naših korisnika. Međutim, realizacija ne zavisi samo o nama samima, već i ostalim gradskim i nacionalnim planovima kulturne politike. Širenje mreže gradskih ogranaka i povećanje broja korisnika, a time i razvoj čitalačke publike i jačanje kulturnih kapaciteta Splita i okolice strateški je važan cilj ne samo za GKMM već i za gradsku kulturnu politiku.

KLASA: 612-04/18/02/1

URBROJ: 2181-237-05/18-221

Predsjednik Upravnog vijeća
Gradske knjižnice Marka Marulića Split

dr. sc. Ilija Protuđer